

PAPIEŻ INNOCENTY III

**KAZANIE NA UROCZYSTOŚĆ
ŚW. JANA CHRZCICIELA**

KRAKÓW 2023

www.ultramontes.pl

Kazanie na uroczystość św. Jana Chrzciciela

PAPIEŻ INNOCENTY III

"Od dni Jana Chrzciciela aż dotąd Królestwo Niebieskie gwałt cierpi,
a gwałtownicy porywają je" (Mt. XI, 12).

Może się niektórzy zdziwić, że Królestwo Niebieskie gwałtem się porywa: ale się wcale nie zdziwią ci, którzy w tym celu swe członki z występkami i pożądlivością krzyżują; którzy na rozkaz Boży strzegą dróg ciężkich, zapierają się siebie samych, idąc za Chrystusem postępują po ciasnej drodze życia. O jakież sobie gwałt zadają, jakże się musi przełamywać, jak zaciętą prowadzi walkę ten, co będąc bogatym ze świata, staje się ubogim dla Chrystusa; co woli raczej być najpogardzeńszym w domu Pańskim, jak mieszkać między grzesznikami. Ciało podnosi rokosz, natura sprzeciwia się, nałóg opiera się, ale łaska zwycięża, duch przemaga i rozum panuje. Szczęśliwa potyczka, błogosławiona walka, chwalebna wojna, kiedy duch idzie w zapasy z ciałem; kiedy wojuje, aby zwyciężał, a zwycięża dla wiekuistych tryumfów. Nie można wystąpić do tak ciężkiej utarczki bez wielkiej cnoty, bez wielkich trudów, bez wielkiego gwałtu. Człowiek wypielęgowany dostatkiem wzdryga się na widok ubóstwa. Ciężka mu jest nędza, a bogactwo jest słodkie i niezbędne. Przeciwnie, kto się nauczy dźwigać jarzmo Chrystusowe, temu ubóstwo jest miłe, a bogactwo mało znaczące: wie bowiem, że bogactwa kołają duszę, a zmiękczają ciało; że Zbawiciel zowie dostatek raniącym i gniotącym cierniem, bo się nie pozyskuje bez pracy, nie przechowuje się bez bojaźni, i nie traci się bez boleści. I dlatego *błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem ich jest Królestwo Niebieskie* (Mt. V, 3). Takim był Jan Chrzciciel, który świat z bogactwami opuścił, a szukał pustyni z ubóstwem. I tak *od dni Jana Królestwo Niebieskie gwałt cierpi, a gwałtownicy porywają je*; ponieważ aby się to dziać mogło, Jan przez ducha na sobie samym wzór nam zostawił.

Jeśli kto bez żadnej winy ponosząc obelgę, odbierając wzgardę i cierpiąc krzywdę, nie wpada przez miłość Królestwa Niebieskiego w gniew i wściekłość;

jeśli nie rzuca się do zemsty, zaiste! wielki sobie gwałt zadaje, wielki i ciężki przymus czyni. Tak jest mężna i silna jego cnota, że się staje własnym zwycięzcą i większym, nad innych bohaterów: *"lepszy jest cierpliwy, mówi Salomon, niż mąż mocny; a który panuje sercu swemu, niż ten, co miast dobywa"* (Przyp. XVI, 32), w takiej bowiem potyczce przegrana na stronie krzywdzącego, a wygrana przy tym, który przez miłość Boga znosi cierpliwie zniewagę; *"bo w cierpliwości waszej, mówi Najwyższa Prawda, otrzymacie dusze wasze"* (Łk. 21, 19). Takim był Jan Chrzciciel, co dla sprawiedliwości cierpiał więzienie, śmierć męczeńską bez żadnego szemrania i oporu, chociaż był tak wielkiej wziętości u ludu, że się go obawiał sam Herod. Słusznie więc powiedziano, że *od dni Jana Chrzciciela Królestwo Niebieskie gwałt cierpi, a gwałtownicy porywają je*; tego nam bowiem Jan na sobie samym wzór zostawił.

Jest rodzaj walki potrzebujący ostrożniejszego bojowania; kiedy powiew szczęścia pieści sławą, kiedy pochwała przyklaskuje, a jęki pochlebne głaszczą: wtedy ciężko jest nie podnosić się w górę, nie wdzierać się na szczyty, nie wzbijać się wysoko, ale sądzić się niższym, stawać się pokorniejszym i okazać się mniejszym. Któż jest, co by się chwałą nie rozweselał i nie wynosił, co by się zniewagą nie zasmucał i nie upadał na duchu? Jakże wielkiej potrzeba skromności, aby zwyciężyć w tej walce! Takim był Jan Chrzciciel, który będąc od wszystkich miany za Chrystusa, nie chciał bynajmniej potakiwać tak chlubnemu sądowi, nie chciał się na próżno wynosić; ale wśród powszechnych uwielbiań i wywyższań sam się poniżał i upokarzał, mówiąc: *nie jestem ja, ale Tenci jest, Który za mną przyjdzie, Którego ja nie godzien, żebym rozwiązał rzemyk u trzewika Jego* (Jan. I, 27). Słusznie więc powiedziano, że *od dni Jana Chrzciciela Królestwo Niebieskie gwałt cierpi, a gwałtownicy porywają je*; ponieważ aby to się działo, Jan przez ducha na sobie samym wzór nam zostawił.

Cóż mówić o namiętności obżarstwa i rozpusty? Jakże ciężko włożyć obżarstwu wędzidła pomiarkowania; jak ciężko skrępować rozpustę pasem czystości; niepodobna bowiem zmienić nałóg cielesny bez największego i ustawicznego wysiłku. Poufały to nieprzyjaciel, i dlatego cięższy jest do zwalczania; bo przebywa blisko, nie zewnątrz, ale wewnątrz nas samych. Kto więc dla Królestwa Niebieskiego obejmuje trzeźwość i czystość, kto się wstrzymuje od biesiad i wszelkich ponęt zwodniczych, ten zaiste czyni sobie gwałt najsilniejszy i ciężką toczy walkę; albowiem ciało pożąda przeciwko duchowi, a duch przeciwko ciału: ale gdzie jest zaciętsza potyczka, tam wieniec kosztowniejszy i tryumf większy. Takim był Jan, co pogardziwszy światem,

jego powabami, rozkoszami i biesiadami, zachował zawsze czystość, trzeźwość i skromność. Napisano, że miał odzienie z sierści wielbłądowej, a pas skórzany około biodr swoich; pokarm jego był szarańcza i miód leśny. Jakoż Zbawiciel tak mówi o nim: *Cóżeście wyszli na puszcze widzieć? trzcinę chwiejącą się od wiatru? czy człowieka w miękkie szaty obleczonego, czy proroka? zaiste, powiadam wam, więcej niż proroka, bo nie powstał między narodzonymi z niewiast większy nad Jana Chrzciciela* (Mt. XI, 11). Słusznie przeto powiedziano, że *od dni Jana Chrzciciela Królestwo Niebieskie gwałt cierpi, a gwałtownicy porywają je*; ponieważ aby się to działo, Jan oczywisty na sobie zostawił nam przykład. O jak trudno zastarzały nałóg wykorzenić, zwłaszcza gdy przejść potrzeba od rzeczy słodkich do gorzkich, od miłych do przykrych, od pomyślnych do niepomyślnych. O jakże wielki gwałt zadaje sobie ten, co zmienia ucztę na post, sen na czuwanie, spokojność na niepokój, rozkosz na nędzę, odpoczynek na pracę, wesele na płacz, swobodę na niewolę. O wierście doświadczeniu mistrza!

Jest jeszcze inna wojna domowa, im poufalsza tym cięższa, bo nie można jej uważać za małą dlatego, że się przeciw pozornie małym walczy. Błogosławiony ten, który pochwyci i roztrąci te dziatki o skałę. Któż bowiem złych myśli może uniknąć? Kogóż natrętne wyobrażenia często nie dręczą? Muchy, wpadając i ginąc w maściach wonnych, psują ich zapach. Są to ptaki, których gwałtowny napad na święte ofiary odpędzał Abraham. Nie w mocy człowieka aby się te myśli nie zasiały; ale w mocy jego nie dopuścić im wzrostu, pamiętając dobrze, że maleńkie niezmiernie dręczą, a dorosłe duszą i dławią. Nie można się uchronić pierwszych wrażeń, ale można odmówić im przyzwolenia. Często myśli nieczne mimowolnie przychodzą i zmuszają nas rumienić się od wstydu, które nie bez wielkiej trudności i tylko mocą świętej modlitwy możemy wytrącić za drzwi serca naszego.

O niezawodnie, wielki sobie gwałt musimy zadawać, jeśli chcemy zdobyć Królestwo Niebieskie. Oto są bowiem przykazania Boskie: *miłujcie nieprzyjaciół wasze, a dobrze czyńcie tym, którzy was mają w nienawiści* (Mt. V, 44). *Jeśli kto idzie do mnie, a nie ma w nienawiści ojca swego i matki, i żony i dzieci, i braci i sióstr, jeszcze też i zdrowia swego, nie może być uczniem moim* (Łk. XIV, 26). Co to za ciężka walka, ale jakże wielkie zwycięstwo w tym spotkaniu się uczuć ziemskich z duchownymi. Jeśli bowiem duch odniesie tryumf nad ciałem, natychmiast je wprzęga do wozu nowego, jak te dwie krowy co dźwigały arkę przymierza; i wtedy ciało ujarzmione duchem,

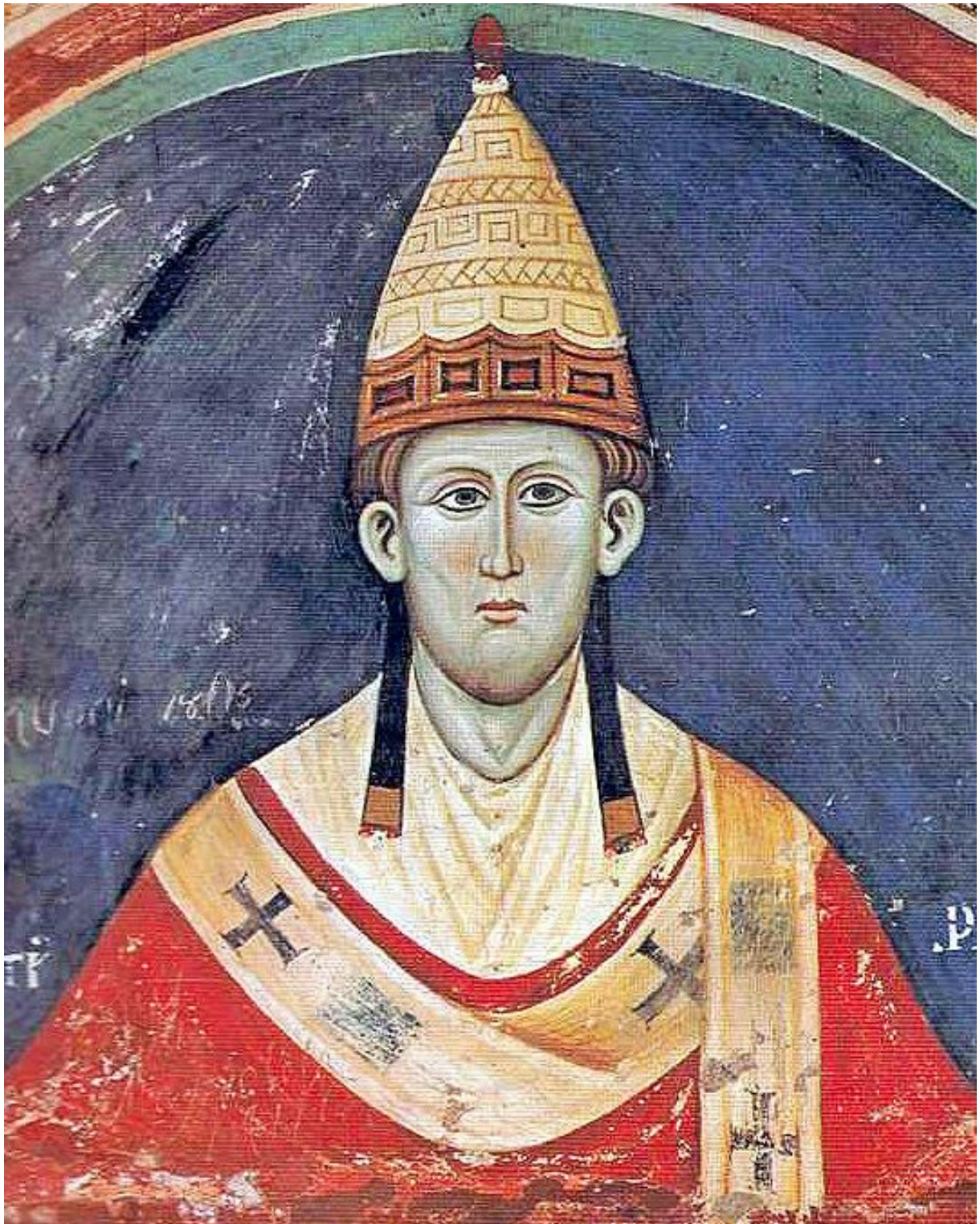
pociągnie arkę przykazań Pańskich prosto i jedną drogą, a nie zestąpi ani w prawo ani w lewo. Tacy to porywają gwałtem niebo, bo przez gwałt zadany sobie, przyszedłszy z występku do cnoty, zasługują na Królestwo Niebieskie.

Lecz najważniejsza przyczyna tych słów: *od dni Jana Królestwo Niebieskie gwałt cierpi*, jest ta, że od niego się prawo Ewangelii zaczyna. Stary zakon dla twardości serca ludu zmysłowego przyrzeka mu dać ziemię opływającą mlekiem i miodem, pszenicę, wino, oliwę, deszcz i rosę. Ewangelia nakazuje doczesne ubóstwo. *Jeśli chcesz*, mówi Zbawiciel, *być doskonałym, idź, sprzedaj co masz, i daj ubogim, a przyjdź i pójdź za mną* (Mt. XIX, 21). *Takci każdy z was, kto się nie wyrzeczy wszystkich majątności swoich, nie może być uczniem moim* (Łk. XIV, 33). Prawo Mojżesza każe oddawać złem za złe, wet za wet; prawo Ewangelii każe płacić dobrem za złe, błogosławieństwem za przekleństwo. *Ktośby dał policzek, nastaw i drugiego; a temu któryby brał płaszcz, i sukni nie wzbraniaj* (Łk. VI, 29). Prawo Mojżesza nakazywało wszystkim małżeństwo, mówiąc: przeklęty, który nie zostawił nasienia w Izraelu; przeklęta niepłodna, co nie rodzi. Przeciwnie Ewangelia czystość i dziewictwo przenosi nad wszystko. Ciężka walka i gwałt nie mały, ale miłośnikom Pańskim łącznie to przychodzi, bo miłość wszystko zwycięża; i dlatego *"jarzmo Zbawiciela jest słodkie, a ciężar lekki"* (Mt. XI, 30), gdyż przez Mojżesza dane jest prawo; łaska zaś i prawda stały się przez Jezusa Chrystusa (Jan. I, 17). Tak przeto *od dni Jana Chrzciciela Królestwo Niebieskie gwałt cierpi, a gwałtownicy porywają je*.

Starajmyż się, bracia najmilsi, zadawać sobie gwałt ku osiągnięciu Królestwa niebios, *abyśmy zaprzawszy się niepobożności i świeckich pożądlivosti, trzeźwo, sprawiedliwie i pobożnie żyli na tym świecie, czekając błogosławionej nadziei i przyjścia chwały wielkiego Boga* (Tyt. II, 12-13); co za przyczyną i zasługą świętego Jana Chrzciciela niech nam raczy sprawić Pan nasz Jezus Chrystus, który jest błogosławiony na wieki wieków. Amen.

Papież Innocenty III

Homiletyka przez ś. p. JWJX. Ignacego Hołowińskiego Arcybiskupa Mohilewskiego Metropolitę wszystkich rzymsko-katolickich kościołów w Rosyi, Rektora i Profesora rzymsko-katolickiej Duchownej Akademii w Petersburgu ułożona i Alumnom tejże Akademii wykładana w 1855 r., Kraków 1859, ss. 245-253. (1)

(Pisownię i słownictwo nieznacznie uwspółcześiono; ilustracje od red. *Ultra montes*).

Pozwolenie Władzy Duchownej:

Rękopism p. t. «Homiletyka» przez ś. p. Ignacego Hołowińskiego, Najprzewielebniejszego Arcybiskupa Mohylewskiego i Metropolitę wszystkich rzymskokatolickich kościołów w cesarstwie rosyjskim sporządzony, z pilnością przeczytałem i nic w nim przeciwnego wierze świętej i dobremu obyczajom nie znalazłem; owszem zamieszczone w nim uczone nad pismami Ojców św. Kościoła katolickiego uwagi – jako też piękny przekład celniejszych wyjątków z dzieł tychże Ojców na język polski, a przy tym dołączona wiadomość o kaznodziejach ojczystych – czynią niniejszy rękopism ważnym nabytkiem w tym przedmiocie dla literatury polskiej, przeto sędzę być go druku godnym.

W Krakowie dnia 3. lutego 1859 r.

F. Gołaszewski kapł. Zgr. Miss.
Cenz. ks. treści relig. mp.

Przypisy:

- (1) Por. 1) Innocentius III Pontifex Romanus, [*Sermo in solemnitate S. Joannis Baptistae.*](#)
- 2) Abp Ignacy Hołowiński, [*Mistrzowie słowa. Papież Innocenty III.*](#)
- 3) F. J. Holzwarth, [*Historia powszechna. Pontyfikat Innocentego III i Czwarty Sobór Laterański.*](#)
- 4) Św. Cyprian, Biskup Kartagiński, a) [*O modlitwie Pańskiej \(Liber de oratione Dominica\).*](#) b) [*O śmiertelności \(Liber de mortalitate\).*](#) c) [*O uczynkach miłosiernych i jałmużnie.*](#) d) [*O cierpliwości.*](#) e) [*O jedności Kościoła katolickiego \(De Catholicae Ecclesiae unitate\).*](#)
- 5) Św. Pius V, Papież, [*Katechizm Rzymski według uchwały świętego Soboru Trydenckiego \(Catechismus Romanus ex decreto Concilii Tridentini\).*](#)
- 6) Św. Robert kard. Bellarmin SI, a) [*Katechizm mniejszy czyli Nauka Chrześcijańska krótko zebrana.*](#) b) [*Wykład nauki chrześcijańskiej. \(Katechizm większy\) \(Catechismus, seu: Explicatio doctrinae christianae\).*](#)
- 7) O. Jan Jakub Scheffmacher SI, [*Katechizm polemiczny czyli Wykład nauk wiary chrześcijańskiej przez zwolenników Lutra, Kalwina i innych z nimi spokrewnionych, zaprzeczanych lub przekształcanych.*](#)
- 8) a) [*Mały katechizm o Syllabusie.*](#) b) [*Mały katechizm o Nieomyślności Najwyższego Pasterza.*](#)
- 9) Hr. Maurycy Dzieduszycki, [*Staropolska wiara w nieomyślność Papieża.*](#)

10) "Tygodnik Soborowy", a) [Nieomyślność papieska i niemiecka teologia.](#) b) [Biskupi wobec Soboru i Papieża.](#)

11) Ks. Michał Ignacy Wichert, [Nauki katechizmowe o Składzie Apostolskim, Przykazaniach Boskich i Kościelnych, o Modlitwie Pańskiej i Sakramentach.](#)

12) Ks. Kazimierz Naskręcki, a) [Credo. Krótkie nauki o prawdach wiary katolickiej.](#) b) [Dekalog. Krótkie Nauki o Przykazaniach.](#) c) [Życie nadprzyrodzone. Krótkie nauki o Sakramentach świętych i modlitwie.](#)

13) Ks. Piotr Skarga SI, a) [O świętej monarchii Kościoła Bożego i o pasterzach i owcach. Kazanie na wtórą Niedzielę po Wielkiejnocy. \(De Sancta Ecclesiae Dei Monarchia et de Pastoribus et Ovibus. Concio pro Dominica secunda post Pascha\).](#) b) [O kłakolu heretyckim i diabelskiej wolności religijnej \(De haeretica zizania et diabolica libertate religiosa\).](#) c) [O jedności Kościoła Bożego pod jednym pasterzem i o greckim i ruskim od tej jedności odstąpieniu, oraz Synod Brzeski i Obrona Synodu Brzeskiego.](#) d) [Żywoty Świętych Starego i Nowego Zakonu na każdy dzień przez cały rok.](#) e) [Nauki o Sakramentach Chrztu, Bierzmowania, Pokuty, Ostatniego Pomazania, Kapłaństwa i Małżeństwa.](#) f) [Nauki o Przenajświętszym Sakramencie.](#) g) [O rozumieniu początku Ewangelii św. Jana, którą się na końcu Mszy czyta.](#) h) [Kazanie na dzień Trójcy Świętej.](#) i) [Kazanie na XXIV niedzielę po Świątkach. \(O końcu świata i o Antychryście\).](#) j) [Pierwsze 354 lata historii Kościoła świętego wyjęte z "Rocznych dziejów kościelnych" kardynała Cezarego Baroniusza.](#) k) [Kazania na niedziele i święta całego roku.](#)

14) Ks. Jakub Wujek SI, a) [Postylla Mniejsza, to jest krótkie kazania, albo wykłady św. Ewangelii na każdą niedzielę i na każde święto wedle nauki samej prawdziwej Kościoła św. powszechnego dla ubogich kapłanów i gospodarzów i pospolitego człowieka.](#) b) [Krótkie nauki homiletyczne na niedziele i uroczystości całego roku.](#) c) [Postilla Catholica... Iż zbory Lutrów, Kalwinów i innych Sektarzów, nie są Kościoły Pana Chrystusowe, ale Bożnice Szatańskie.](#) d) [Grzech żydów i heretyków przeciwko Duchowi Świętemu.](#) e) [Historia Męki Pana naszego Jezusa Chrystusa, Boga i człowieka prawdziwego, ze czterech Ewangelistów zebrana, na dziewięć części podzielona.](#) f) [Pismo Święte Nowego Testamentu. \(Przekład zatwierdzony przez Stolicę Apostolską\).](#)

15) Ks. Ignacy Domagalski, [Papieska władza duchowna nad światem gwarantem wolności rządów i ludów.](#)

(Przyp. red. *Ultra montes*).

HOMILETYKA

przez

ś.p. JWJX. Ignacego Hołowińskiego

Arceybiskupa Mohilewskiego

Metropolity wszystkich rzymsko-katolickich
kościół w Rosyi, Rektora i Profesora rzymsko-
katolickiej duchownej akademii w Petersburgu

ułożona

i

Alumnom téjże akademii wykładana

w 1855 r.

ERAZÓW.

NAKŁADEM WYDAWNICTWA DZIEŁ KATOLICKICH
NAUKOWYCH I ROLNICZYCH.

1859.

Czeionkami K. Budweisera.

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXXIII, Kraków 2023